

УДК 7.05:687.016

ОРНАМЕНТАЛЬНІ КОМПОЗИЦІЇ В ДЕКОРУВАННІ ТРАДИЦІЙНОГО ВБРАННЯ ТА СУЧАСНОГО КОСТЮМА

КРОТОВА Тетяна, БЛІНКЕВИЧ Катерина,
ТЮТЧЕНКО Катерина

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
krotova_t@ukr.net

Подано характеристику вишивки традиційних жіночих сорочок та сучасних вишиванок на прикладах вбрання Волині та розробки українського бренду GUNIA Project. Увагу зосереджено на порівняльній характеристиці композиційних схем вишивки.

Ключові слова: традиційне українське мистецтво, сучасна мода, сорочка, вишиванка, композиційні схеми вишивки.

ВСТУП

Сьогодні в Україні національна тематика є популярною в різних сферах культури, суспільство розширює сприйняття свого власного аутентичного фундаменту і українського образу. Змінюється ставлення до вишитого одягу, який нещодавно сприймався як святковий костюм. Носіння одягу з елементами українського національного костюма (зокрема вишиванок) – має важливе значення для багатьох українців, оскільки це є акцентуванням своєї національної і етнічної приналежності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданнями роботи є: проаналізувати особливості використання орнаменту в декорванні традиційного вбрання та сучасного костюма.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Зразками для аналізу способів орнаменталізації обрано традиційний жіночий стрій Волині та модель з колекції українського бренду GUNIA Project 2023 року.

Жіночі вишиванки волинського регіону України шили з коміром або щільно призибували навколо шиї, доповнювали автентичними прикрасами – коралями, дукачами, гривнями або герданами. Комір жіночої сорочки з'єднували за допомогою саморобного гудзика з дерева чи олова, або застібали на «жичку» – шнурочок з кольорової вовни, на гудзик з сирової пряжі або зав'язувався стрічкою. Український орнамент є надзвичайно розмаїтим, містить символічні значення, багато рослинних і геометричних мотивів. Дівчина для вишивання завжди використовувала різні vzори так, аби вони не композиційно повторювались, наприклад, на рукавах і комірі.

На рис. 1 – традиційний жіночий стрій Волині кінця XIX ст. Сорочка з домотканого полотна, трьохпілкова. Рукави, манжети, відкладний комір вишиті

червоними і чорними нитками. Техніка – косий хрестик. Орнамент – стилізовані квіти.

Прикладом сучасних трансформацій традиційних мотивів у композиційні схеми вишиванок є модель з колекції українського бренду GUNIA Project 2023 року (рис. 2). Сорочка має назву «Франка». Крій сорочки базується на силуеті вишитої Борщівської сорочки.

Вишивка чорним по білому – ще одна відмінність традиції цього регіону. Дизайн орнаменту GUNIA Project натхнений естетикою мальованих гуцульських кахель. Виріб доповнений латунним ґудзиком у формі серця [2]. Інші вироби колекції так само мають назви. Сорочка «Аничка» з помпонами та чорною вишивкою натхнена гуцульськими сорочками з вишитими кокетками XX ст.; силует вишиванки «Тала» наслідує крій чоловічих сорочок Поділля. Сорочки «Килина» і «Гелена» доповнені латунними ґудзиками, а вишита сукня «Лукія» оздоблена знімною маніжкою. Орнаменти виконані ручним та машинним вишиванням: білим по білому та чорним по білому. Узори вишитих сорочок – це варіації та доповнення різноманітних елементів, зібраних із керамічних кахлів Чернігівщини та буковинської мальованої скрині 1909 року [1].

Рис. 1. Жіночий стрій Волині, с. Підпаново, Любомський р-н, Волинська обл. Початок XX ст. Національний музей народної архітектури та побуту України.

Рис. 2. Сорочка «Франка». GUNIA Project, 2023 [2]

Відзначимо, що сучасні сорочки відрізняються авторським підходом, вільним використанням і поєднанням традиційних мотивів та авторських елементів. Найчастіше використовуються прийоми стилізації, трансформації, цитування.

ВИСНОВКИ

Використання етнічних елементів у сучасній моді свідчить про їх значущість та визнання естетичного рівня. Саме тому важливо привнести з етнічного одягу те, що співзвучно нашому часу. Мова йде про використання окремих елементів (наприклад, орнаменту, форми, кольору, техніки вишивки), які можуть збагатити ідею розробки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гід найкращими українськими брендами, в колекціях яких є вишиванки.
2. ФРАНКА: вишита сорочка. URL: <https://guniaproject.com.ua/shop/franka-vishita-sorochka/>
3. Кротова Т.Ф., Пашкевич К.Л. Діалогічність народної традиції і авторської інтерпретації у сучасній весільній моді. Колективна монографія за підсумками Міжнародної конференції «Мистецтво: метаморфози та дискурси». Мін. Культ. Та інф. Політ.; НАКККІМ, Гром об'єднання «Кращий художник». К.:КНАКККІМ, 9-10 вересня 2021 р. с.95-115. <https://thebestartist.info/uk/2021/mystectvo-metamorfozy-ta-dyskursy>
4. Стельмащук Г.Г. Українське народне вбрання. Л. : Апіорі, 2018. 256 с.

KROTOVA T., BLINKEVYCH K., TYUTCHENKO K.

ORNAMENTAL COMPOSITIONS IN THE DECORATION OF TRADITIONAL CLOTHES AND MODERN COSTUMES

The article describes the characteristics of embroidery of traditional women's shirts and modern embroideries on the examples of Volyn costumes and the development of the Ukrainian brand GUNIA Project. Attention is focused on the comparative characterization of the compositional schemes of embroidery.

Key words: *traditional Ukrainian art, contemporary fashion, shirt, embroidery, compositional schemes of embroidery.*